

en källa där många boplatser hämlade sitt vatten ifrån, att de sätta in
en skärm i barnen att de inte skulle titta ner i brunnen för då fick
de se brunngubben, merendels var där en skäppig gubbe tidsräta, och tittade
ned i brunnen på samma gång och hans spegelbild såg de, och så den
uppjagade fantasien och den hastiga rädslan, och finge inte tid att nogare se
efter vems spegelbild de såg, och då modern sade där såg ni brunngubben
gå nu inte förräro brunnen, så spapades brunngubben. Men där
var fler gubbar, såsom källare gubben och de voro nog sådana som sätte
respekt i barnen en märke källare var barns fasa, och jag vet också de
föräldrar som mot olydiga barn sätte dem i några minuters källarearest,
men det var sträng bestraffning för barn med klene nerver punda laga
skada för livet.

Bäckhästen!

I bäckar och äar var den tillfimmades, i sjöar var sjöså en annat
väson. Bäckhästen är många sägner om den. Utmed Stmån låg
ett torp kallad "juga torpet" reus med för en fem år sedan, ett torp under
Spölleröds kungsgård. En torpare som ägde torpet hade bäckhästen
i sin tjänst när han behövde honom reste han i betulet där kom bäcka-

Hästen och han körde jorden med honom, men han fick ha honom på bestämda timmar, och det betelst han hade ett horn hängde som undan på vinden så ingen annan kunde få fatt i det. En säger om en vit häst som gick på bet på en äng utmed ån där kom några pojkar som tyckte att hästen såg så vacker ut, och de gick för sig att de skulle upp och rida på honom, och där placerade sig pojkarne, och hästen blev allt längre så att fler kunde få plats, då kom en pojke till sist som sade, "Kors i Jesu namn ett sådant tryktrass," då kastade hästen alla pojkarne i marken och ut i ån så vattnet försade ibring honom, och hade han inte kommit till sist och såg att han var ovanlig i längden och utbrade de orden med Jesu namn, för då miste hästen sin makt över dem när Jesu namn nämdes. Denne historia omtalades i min barndom.

Också historier om att bäckhästen gått ibland betande hästar på å ängar och märar har blivit präde med bäckhästen och fått fot efter honom, och blivit särbild uppertig avkomma, men som uppvärela har de haft en särskild ätra efter simmande vatten, och visat sig orotiga.

Isström.

I min barndom minns jag de gamle sade när äskan gick då "Erdonar"

blinten "då ljernade det." "Toss vigg." om talades de gamle, att de
kittat i grusgraver det var flintyxor. de äldre i min barndom om talade
att för hörde nä bockarne när det fördömde, de kallade äskan också
för "gommen", när äskan gick, "gommen går", gommen å skog
segnes efter äskan, kallades "gommerna säjn." För äskan satte en
våldig respekt i de gamle, så när äskan gick då togs de religiösa
böckerna fram, och då lästes i psalmboken eller Luthers postilla,
men när äskan var över kom den vardagliga människans tillbak

Skogsrä "eller skogsman"

Skogsräet var skogens dämön. Folket att det var fattna änglar
i djävulens tjänst. Ett delade att leda människorna i den ondes värld, satta
i bergen sjöar, ärar skogar m m. Och i den gamla katekesen stod en
vers, för "Näcken och tomten och skogsrä bevara oss." Skogsman om talas
alltid i kvinnogestalt män hade sett henne som en förförest dämön
fram till var hon väcker men i ryggen var hon ihälig som en
baktråg, de som kom i hennes närhet blevo förvillade och såkade
vilde i skogen, en gammal kvinna bodde i Fläskholm närhet
hon var född i Ballingsstörs skog där hennes föräldrar hade

ACC. NR. M. 8117:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ett hemman så hon var född med skogen, och den blev hon trogen
Till sin död här hade hon plöskat i skogen hela sitt ^{liv} (Så hon strövade
Sommar och höst igenom markerna, så frågade jag henne en gång
om hon inte sett skosman! Ja om en ha ja så sade hon, en gång då jag
henne hon stod "ve ött svajje hund" där va gött om förbar = (som stros)
ja gick förbi henne, men ja kände henne inte som sin fru böjden sen
gick hon, naur hon va kommen om bid ipsau, slo hon gabel r väred
o grinade, ja tänkte inte mojt fru ad, men sin naur ja skulle
gå därifrån sin kunne ja inte komma igen naur ja va, men
Sau fram ja ihu mors or, som hon sajt naur du gaur i
skoer o loler förvillad, sau ta bara tröjjen au de o värm
den, o ta den fru upröngd, o da gjorde ja o sin sau ja naur
ja va, sin ha ja gjort da naur ja gaved i skoer, det var
hennes egna ord, hon har berättat för mig. Som de gamle
sade var det säkraste medel mot att bli förvillad i skog och
mark! En gammal man omlalade han sett skosman
han såg ved en träskant vid Ottarpi have = (en mindre
bokstogs backe) och kammade sitt hår, och det var långt och

grönt på färger, en gång hade han sett henne hon kom från Skär-
sesäds sjön, och gick mot Ollarys sjön, och när hon kom närmare
så blev hon så lång så hon stredade över gärens=(gärdsgårdar) som
ja bräme över vin träijsko.)= som jag brämper över en träsko)
En hade träffat skosman i skogen som den vackraste flickan
han sett och hon blev försäkrad i henne, och älskade henne (som de
sade han låg hos henne) sedan när hon gått från hon ^{och} kommit ett
stycke bort i skogen, skrekade hon till så det gav eko i skogen!
Och sade, ja så har jag väl aldrig förut en kristen själ sjöfar.
Men hon svarade, ja så har jag då inte legget hos fan för
iheller!

Bland hallucinationer som man får se på

detta till.

Och bland en del säson vid husbyggen hördes om rätter hur där
arbetades med olika arbete där högg och där slops med med trä-
slubbor när de drev ihop jlamkorna. Men vill vi tänka lite ^{på} dessa
trähus de byggde på våren när vartorpen började att gösa sig förm-
bart, så om natten sjönke jlamkorna ihop och det blev ett smällande